

6.évfolyam

Mátyás király meg az ihász

-Vas megyei népmonda-

Egyszer Mátyás király az országot járta álruhában. Egy este, vándorlás közben egy ihásznál, juhásznál állt meg és kérte, hogy fogadja fel bojtárnak. Fiatal ember volt még akkor Mátyás király.

-Nem kell nekem ilyen vékonypénzű kölyök- mondta a juhász, de mivel már erősen estére járt az idő, megengedte, hogy ott aludjon nála.- Na, fiam, fogjál egy birkát! Levágjuk, aztán lesz jó vacsora!- mondta az ihász. Gondolta, mégiscsak megpróbálja, hátha ügyesebb lesz, mint amilyennek látszik.

Akárhogy kergette, hajszoalta a király a birkákat, egyet sem tudott kifogni közülük. Mindegyik kiugrott a kezéből, mert nem tudta, hol kell megfogni. Nem hagyja ám magát a birka sem, ha arra kerül a sor! Az ihász egyből megfogta a birkát. Levágta, aztán finom paprikásat főzött a bográcsban.

-No, öcsém, akármilyen élhetetlen vagy, gyere ide, lakjál jól, van itt elég!- mondta az ihász, mert jószívű ember volt.

Éhes volt már nagyon a király, alig várta, hogy készen legyen a vacsora. Az ihász bicskájával kiszúrta magának a falatot, amelyik sorra következett, de a király csak nézett.

-Mi az, fiam neked még bicskád sincsen? Milyen ember vagy te? – kérdezte tőle, de a király csak hümmögött.

Megsajnálta az ihász, aztán adott neki valahonnan egy régi kusztorát, bicskát, ami már semmire sem volt jó, de hát ha semmi sem volt ,hát az is jó volt. Nagyon megörült a király, mert szégyellt volna kézzel nyúlni az ennivalóhoz, mikor az ihász olyan szépen evett.

Hát így aztán ketten ettek paprikást, szemben ültek egymással.

Mátyás királynak megtetszett néhány falat, aztán átnyúlt a bogrács másik felére, a juhász elé, és ette a húst. Egy darabig csak nézte a juhász, aztán megsokallta. Megfordította a bicskáját, megfogta a hegyénél fogva, aztán jó nagyot ütött a király kezére.

-Jegyezd meg, öcsém, hogy nem illik a tálban más elé nyúlítani! Mindig csak magad elől egyél, öcsém!

Fájt a keze a királynak, de tetszett neki nagyon, amit a juhász mondott, meg amit tett vele, mert neki is járt az udvarban néhány magas rangú úr ebédre, és bizony neki sem tetszett, hogy a tálban elébe vájkálnak.

Hajnalban elköszönt az ihásztól, elment hazafele.

Egyszer két királyi belső ember érkezett az ihászhoz a király parancsával, hogy ekkor meg ekkor jelenjen meg előtte. Megmondták az ihásznak, hogy a városban melyik házban kell jelentkezni.

Főtt a feje az ihásznak, hogy an juthatott ő a király eszébe. Nem csinált ő semmi olyast, amivel megharagította volna a királyt! Mert azt sem gondolhatta, hogy ő olyat tett volna, amiért kitünteti őt a király. Egészen belebetegedett, mire elérkezett a rendelt nap.

Bement a megjelölt házba, ott már várta az ihászt két ember. Megtisztálkodott, rendbe hozták teljesen a ruházatát, aztán bekísérték a királyi palotába. Ott aztán mondták neki, hogy a király ebédre hívatta magához. Nagyon elcsodálkozott ezen az ihász, elámult nagyon, hogy milyen fényes gyülekezetbe került. Nem sokat nevelődhetett, mert amint leült, a szolgák hozták az ebédet. Finom birkapaprikás volt az ebéd, olyan finom volt, mint amit ő szokott csinálni.

Ízlett is nagyon az ihásznak!

Nagy, hosszú asztal mellett ültek az asztalfőn a király ült egyedül, de az ihász nem ismert rá, pedig nem messze ült tőle.

Szemben ült vele valami fényes gróf, akire a király nagyon haragudott, mert olyan természetű volt, hogy mindig a másik elé nyúlt, amikor ettek. Most is úgy tett: a király csak nézte. Az ihász is nézte, de csak egy darabig. Eszébe jutott, hogyan kell jó magyarosan megtanítani az ilyen embert az illendőségre. Fogta a bicskáját, megfordította, és a hegyénél fogva vette a kezébe, aztán jó nagyot ütött a gróf kezére.

-Tanulja meg, hogy nem illendő dolog más elé nyúlkálni a tálba!

-Maga ne tanítson engem!- kiabált a gróf

-De bizony fogadd meg ezt a tanítást, mert én is megfogadtam! – szólt oda a király, aki nagyon örült az ihász bátorságának.

-Az nem járja, hogy csak úgy ráüssön a kezemre!- kiabált a gróf.

-De bizony rá kell a te kezedre is ütni, kedves grófom, ha nem jól teszel azzal a finom kezeddel!-mondta a király- Ez az ember helyesen tette a törvényt.

-Ilyen közrendű ember nem tehet törvényt egy grófon- kiabált a gróf.

-De bizony tehet az törvényt még a királyon is, ha a király olyat tesz, amit senki sem tehet meg a másik ellen!- mondta a király.

A juhász csak ámul-bámul.

-Felséges királyom, mikor bántottam én a királyt?

-Hát nem emlékszel rá mikor adtad nekem ezt a kést?- kérdezte a király.

Akkor a juhász megismerte, hogy a kést ő adta annak a vékonypénzű gyereknek amilyennek akkor látta a királyt.

-Emlékezz csak vissza, hogy tanultam én tőled akkor, de a gróf ő is tanult és most meg is fizeti neked a tanítást.

Akkor a gróf a legszebb gyémántos nyaklancát leakasztotta a nyakából, és a juhász nyakába tette.

-Köszönöm a tanítást, felséges királyom!- mondotta a királynak, de a király csak azt mondta:

-Ha én meg tudtam köszönni a tanítást ennek a szegény ihásznak, te is meg tudod tenni kedves grófom. Addig köszönd meg, míg jókedvem van. A nép jobban tudja, mi az igazság útja, mint a grófok. Ha a népre hallgatsz, mindig jól teszed!

Így aztán a gróf megköszönte a juhásznak, hogy illendőségre tanította.

Ezért mondta a nép, amikor meghalt Mátyás király, hogy „oda az igazság”, mert ilyen király sem előtte, sem utána nem uralkodott a népen. Mert az uraknak más volt mindig az igazságuk, mint a népnek.

Feladatok

1.Mit kért egyszer az álruhás király a juhásztól? (1 pont)

2.Sorolj fel négy jótetett, amit az idegennel kapcsolatosan cselekedett az ihász! (4 pont)

3.Másold ki: Milyen szabályra tanította a vendéglátó a vendéget! (2 mondat) (2 pont)

4.Milyen alkalomra hívták a királyi palotába a korábbi vendéglátót? (1 pont)

5.Milyen rossz szokású gróf ült az ihász közelében? Jelöld meg a helyes válasz!
(1 pont)

6.Meséld el néhány mondatban, hogyan járt el a rossz természetű gróffal a juhász?
(5 pont)

7.Idézd: Hogyan kiabált a gazdag ember az öt jóra buzdító szegénnyel a király helyeslése után? (2 pont)

8.Milyen módon köszönte meg mégis a gróf a király parancsára a tanítást? (2 pont)

9.Mit mondott Mátyás király az igazságról? Jelöld be a helyes választ!(1 pont)

10. Magyarázd meg a történet alábbi kifejezéseit (5 pont)

- a) álruha
- b) élhetetlen vagy
- c) főtt a feje az ihásznak
- d) az nem járja
- e) vékonypénzű gyerek

11. Mi a véleményed Mátyás királyról? (6 pont)